

SEPTEMBER 1965

14e JAARGANG

Redactie:

D. Roethof-Ensing
Spinozalaan 283
Voorburg (Z.H.)
Telef. (070) 86 54 66

✕

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

✕

Verschijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3,— per jaar

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

Bij publicatie van gegevens, welke de Documentatiedienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld. Postgiro nr. 304960 t.n.v. Humanistisch Verbond te Utrecht — Telefoon 030-10163

I N H O U D S O P G A V E

=====

HUMANISTISCH VERBOND

Bladz.

Aanstelling 2e organisatie-secretaris	103
TV-uitzendingen	103
Bezoek aan Australië	103
Ontwikkeling van het ledental	103
Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme	103
Verlies voor gemeenschap Beverwijk	103
Bijeenkomst van het beroepskader	104

..

INTERNATIONAAL NIEUWS

105

..

SOCRATES

Rectificatie	106
--------------	-----

..

RADIOLEZINGEN

106

..

VAN ALLE KANTEN

Op visite geweest (Amersfoortsche Courant)	107
Radio-predikant (Haagse Courant)	107
Kritiek op beleid Vrije Universiteit (Johannes Althusius)	107
Cultuur en techniek (De Groene Amsterdammer)	107/108
Humanisme in de moderne wereld (De IJmuider Courant)	108
Gesprek Utrecht-Rome (De Gelderlander)	108/109
Treurige humanistische geest in Canada	109
Beperkte correctie (Dagblad "De Stem")	110
Zolderopruiming (Het Nieuwsblad van het Noorden)	110
Verstopperij spelen (De Nieuwe Linie)	110/111
Dode letter (Het Rotterdams Nieuwsblad)	111
Mandement 1954 ("De Katholiek in het openbare leven van deze tijd")	111/112
Opgeheven verbod (Het Vrije Volk)	112
Humanistische Huwelijksvoltrekking (Het Nieuw Overijssels Dagblad)	112/113
Premie bij bouw Coornherthuis (Het Binnenhof)	113
Rectificatie	113

Bijeenkomst van het beroepskader

Ook dit jaar zullen de functionarissen, die in dienst zijn van het Verbond een bijeenkomst hebben samen met het dagelijks bestuur. Het ligt in de bedoeling om van vrijdagavond tot zaterdagmiddag bijeen te zijn op "De Ark" en wel op 5 en 6 november. Het D.B.verwacht hiervan vooral versterking van de onderlinge band en begrip voor de gemeenschappelijke taak.

..

INTERNATIONAAL NIEUWS

Het Engels Humanistisch Verbond, aldus het Algemeen Handelsblad van 9 september.

"heeft 12 raadgevers aangesteld wier taak zal zijn aan ongelovigen dezelfde bijstand te verlenen, die gelovigen van hun geestelijken plegen te ontvangen. Hun adviezen zullen vooral betrekking hebben op sociale problemen, moeilijkheden samenhangend met hun geloofsafwijzing en het godsdienstonderwijs op school. Zij zullen tevens bemiddelend optreden bij sociale, medische en maatschappelijke diensten. De raadgevers hebben een trainingscursus van een jaar gevolgd. Voorlopig is hun hulp beperkt tot leden van het Verbond, maar als het een succes blijkt, zal uitbreiding van het instituut volgen. Er zijn onderhandelingen gaande over bezoek van de raadgevers aan ziekenhuispatiënten."

Ook The Times van 30 augustus heeft hier een bericht over. Deze Engelse krant laat ook mr. Blackham aan het woord, die aanwezig was bij het "gesprek met Rome". Blackham zei:

"het komt mij voor dat er op een nieuwe verfrissende wijze gedacht wordt door het Vaticaan; bij het volgende gesprek in december zullen wij eerst de Rooms Katholieke visie vernemen op de huidige situatie, daarna komt de humanistische visie aan de orde. Vervolgens zullen wij de zg. "open gemeenschap" bespreken: willen zij nog steeds hun eigen scholen, universiteiten enz.? Bij het eerste gesprek bleek men zeer bereid op deze zaken nader in te gaan.

Een en ander kwam ter sprake tijdens een bijeenkomst te Keele, waar behalve genoemd punt van twaalf raadgevers op het gebied van geestelijke bijstand, het verslag van mr. Blackham over het gesprek met Rome, ook het punt van een humanistische Kerstmis aan de orde kwam.

Dit plan had geen succes, aldus The Times. Men kreeg het gevoel dat de gedachte aan een humanistische Kerstmis alleen in zou slaan bij diegenen, die bezwaren hebben tegen "Santa Claus", niet naar de oude Kerstliederen willen luisteren en zelfs - in extreme gevallen - neer zien op kalkoen. Helaas, geen afzonderlijke viering dus, om humanisten af te sluiten van wat sommigen "seizoenhinderlijkheden" noemen...

STUDENTENVERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG
"SOCRATES"

Rectificatie

In het juli-augustusnummer werd vermeld, dat najaarscongres - en conferentie gehouden zouden worden op 27 en 28 november in de jeugdherberg te Noordwijk, georganiseerd door de afdeling Delft.

Dit moet echter zijn:

op 27 en 28 november zullen najaarscongres- en conferentie gehouden worden in de jeugdherberg te Haarlem met als spreekster o.m. Hella Haasse. De organisatie is in handen van de afdeling Delft.

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maand oktober voor de VARA

zo.	17 oktober 9.45 uur	P.Spigt	"De verleiding van het wonder"
zo.	24 oktober 9.45 uur	W.Holtland	"Lorenzo Valla
zo.	31 oktober 9.45 uur	A.D.Belinfante	Onderwerp nog niet bekend
zo.	7 november 9.45 uur	G.Stuiveling	"Dit humanistisch oogpunt"

VAN ALLE KANTEN NAAR OMHOOG

Op visite gezet.

In de Amersfoortsche Courant van 16 augustus stond te lezen dat de gemeenschap Amersfoort een dertigtal Britse humanisten op bezoek heeft gehad, die een vakantie kwamen doorbrengen in De Ark te Nunspeet. De krant schrijft:

"Amersfoort had tot taak de Engelsen wat vertier te bieden, want de groep kon eerst in de namiddag in De Ark terecht. De keistad heeft voor de zo op traditie gestelde Britten wel iets te bieden. Architect A. Rooimans was graag bereid hen iets over de oude stad te vertellen ter inleiding van een bezoek dat de groep per bus aan de stad en haar buitenwijken bracht. Het door de gemeenschap Amersfoort geboden programma werd zeer op prijs gesteld. De leider van de groep, mr. R. T. Clapp, vertelde ons, dat het niet in de bedoeling ligt, van de vakantieweken ook studieweken te maken. Men zal natuurlijk graag elke gelegenheid aangrijpen om met Nederlandse humanisten over bepaalde problemen van gedachten te wisselen. Maar voor het overige is het bezoek van de Britten er uitsluitend een om eens uit te rusten en wat van een ander land te zien. De reis is voorbereid door de Holiday Association van de British Humanist Association."

Radio-predikant

Ds. A. Klammer, radiopredikant van het IKOR vat, blijkens de Haagse Courant van 24 augustus, zijn taak wel bijzonder oecumenisch op:

"Ze zeggen wel eens dat ik de dominee ben voor de mensen, die niks zijn", lacht ds. A. Klammer, radiopredikant voor het IKOR, die soms helemaal vergeet dat hij Nederlands Hervormd voor zijn functie heeft staan. Zijn werk is zo oecumenisch georiënteerd, dat hij soms een rooms-katholiek geestelijke, soms een humanistisch raadsman moet zijn".

Kritiek op beleid Vrije Universiteit

De Vrije Universiteit heeft aan nogal wat kritiek bloot gestaan wegens haar voornemens Prins Bernhard en dr. Martin Luther King ere-doctoraten te verlenen. In een uitgave van de stichting "Johannes Althusius" heet het:

"Aan de regenbui van eredoctoraten, aldus het blad, die in de laatste jaren waarin alles blijkbaar moet devalueren, neerdaalt op staatshoofden, revolutiehelden, humanistische vrijheidsidealisten, bevorderaars van handel en industrie, succesrijke politici en wereldvrede-theoretici, behoort de V.U. uit hoofde van haar grondslag en karakter niet mee te doen".

(uit het Utrechtsch Nieuwsblad van 7 september).

Cultuur en techniek

Onder deze titel bood De Groene Amsterdammer van 4 september zijn lezers van de rubriek "de leestafel" o.m. een commentaar aan op

een artikel in Rekenschap. Commentaar? Beter gezegd: men nam uit het artikel van Prof. W.G.L.de Haas over "Cultuur en techniek" een gedeelte over. Wij citeren:

"Nu is het juist dat door de verhoging van de welvaart en de verkorting van de arbeidstijd een levensgroot vrijetijdsprobleem is ontstaan, maar we moeten ons wel realiseren dat wat de technische ontwikkeling in dit opzicht heeft bewerkt niets anders is dan de onthulling van een bestaande, onbevredigende menselijke situatie. Het is alleen maar valse romantiek, te denken dat er vóór de komst van de techniek geen massa-cultuur bestond. Het is juist tegen die massacultuur dat zich een elite-cultuur kan afzetten, terwijl omgekeerd die massacultuur uiteindelijk en schoorvoetend die elitecultuur toch op haar weg volgt. Men zou in dit verband het beeld kunnen gebruiken van de rups, die met haar voor- en achterhoedebewegingen ten slotte toch vooruitkomt. Wie aan de mogelijkheid van vooruitgang twijfelt neme eens een variétéprogramma van 50 jaar geleden ter hand; met de dolkomische grappen van toen zou men nu geen hand meer op elkaar krijgen".

Humanisme in de moderne wereld

De IJmuider Courant van 4 september besprak o.a. de uitgave van het Humanistisch Verbond: "Het humanisme in de moderne wereld". Men wijdde vooral aandacht aan de bijdrage van dr.H.Bonger en citeerde:

"De dood dienen wij te aanvaarden, niet als een straf of een ramp, maar als een grote uitdaging, als de grote zingeving van elk streven. Ondanks het menselijke tekort, zonder hoop op beloning, zonder een Vader, die ons bij de hand neemt, zonder een schijnveiligheid, zonder die zekerheden, kan het bestaan de moeite waard zijn, want er is geen lege plaats nu God dood is. De boodschap van het humanisme in de wereld ligt in een versterking van het besef dat het bestaan, toeval, doelloos, als zinvol beleefd kan worden als de mens de uitdaging van zijn tijd aanvaardt. Als hij de menselijkheid betracht en zichzelf en anderen tot ont-plooiing brengt, gericht dus op de medemens".

Gesprek Utrecht-Rome

De Gelderlander van 17 augustus knoopt aan bij het jongste "gesprek met Rome" (bedoeld wordt het gesprek dat te Utrecht plaats vond tussen vertegenwoordigers van de IHEU en van het pas gestichte Secretariaat van de Niet Gelovigen van kardinaal König) door commentaar te geven op een radioplezing van Prof.dr.J.P.Mazure, waarin deze op persoonlijke wijze als humanist reageerde op vroegere en huidige tegenstellingen binnen het Christendom. Men schreef o.m.

"Prof.Mazure vervolgt dan: "Een gemeenschappelijk kenmerk van dit rekkelijke of vrijzinnige Christendom is, dat de zelfverzekerdheid inzake dogma's en leerstellingen sterk vermindert en dat meer waardering bestaat voor de persoonlijke nuancerings van het geloof."

De overtuiging, dat Gods bijzondere openbaring duidelijke voorschriften geeft voor het persoonlijk en maatschappelijk leven maakt plaats voor het inzicht, dat het de moeizame taak van ieder tijdvak is om uit de geest van het geloof de voor de heersende omstandigheden juist gedragslijn af te leiden". En als het zó is, aldus prof. Mazure dan is er geen bezwaar meer voor onderling vertrouwen en volledig praktisch samengaan tussen humanisten en christenen, omdat beide partijen dan eigenlijk hetzelfde willen: erkenning van de mens in zijn menselijke waarde en streven naar vrijheid en gerechtigheid, ook al worden die idealen uiteindelijk verschillend gefundeerd. De humanist zal zelfs de behoefte voelen om de "rekkelijke" christenen in hun strijd te steunen! Daarnaast kunnen er "boeiende filosofische gesprekken" zijn, maar de samenwerking is in ieder geval verzekerd. Het wil ons voorkomen, dat prof. Mazure hier een visie vertolkt, die in humanistische kring (en niet alleen dáár) een zekere populariteit geniet.

Een zeker gelijk kan men hem niet ontzeggen, ook al is zijn kijk op de binnenkerkelijke verhoudingen wat simplistisch - Paus Joannes zou zich in zijn graf ondraaien als hij zou horen bij de "vrijzinnigen" te worden gerekend! De luchtige toon waarmee de professor echter over de "boeiende filosofische gesprekken" heenstapt als waren zij een bijkomend tijdverdrijf om de "volledige samenwerking" wat op te smukken, heeft ons wat onthutst... Wij dachten namelijk, dat de geestelijke confrontatie van Humanisme en Christendom - en wel: het Christendom in zijn volle totaliteit - de voornaamste opdracht was die humanisten en christenen t.o.v. elkaar hebben wanneer zij elkaar wérkelijk willen ontmoeten."

Treurige humanistische geest in Canada

Begin september werd te Toronto een protestants-christelijke "high-school" geopend, waarvoor in Nederland diverse acties waren gehouden:

"Verleden jaar bezocht de heer P. Speelman in de functie van "propagandist" ons land om de toestand van het christelijk onderwijs in zijn land in Nederland onder de aandacht te brengen.

Naar zijn zeggen laat het christelijk onderwijs in Canada, veroorzaakt door de verwereldlijkte en humanistische geest die er heerst, een treurig beeld zien. Vroeger waren er kerkscholen en vrije scholen, die alle een min of meer christelijk karakter droegen. Nu is praktisch iedere school openbaar en men is bezig elke band met de christelijke godsdienst door te snijden. Kosten verbonden aan de nog bestaande christelijke scholen moeten door de immigranten zelf worden betaald, terwijl de onderwijskrachten werken tegen minimumsalarissen.

Beperkte correctie

Aldus betitelde het "Dagblad De Stem" uit Breda de nieuwe positiebepaling van het Nederlandse Episcopaat tegenover het NVV. Het blad (van 9 sept.) zegt dan:

"Sinds 1954 mag er dan in het katholieke denken het een en ander veranderd zijn, er zijn nog te veel belangrijke zaken in het stadium van ontwikkeling om nu reeds verantwoord een hedendaagse visie te ~ kunnen geven op "de katholieke in het openbare leven van deze tijd". Daarmee zal minstens tot na het Concilie gewacht moeten worden. De correctie, die nu door de bisschoppen op het Mandement van 1954 is aangebracht beperkt zich tot het N.V.V. In het nu elf jaar oude bisschoppelijke schrijven over de sociale organisaties werden echter nog heel wat andere namen genoemd: de VARA, de N.V.S.H. , het Humanistisch Verbond en ook de P.v.d.A. Waarom wordt nu over deze organisaties niets gezegd?

Voor dit stilzwijgen wordt als motief aangevoerd, dat alleen het N.V.V. om een herroeping van het (hernieuwde) verbod van 1954 heeft verzocht. Dit argument bevredigt niet helemaal.

Men mag dan nu wel veronderstellen, dat de opheffing van het verbod inzake het N.V.V. impliceert, dat b.v. ook de passages uit 1954 inzake P.v.d.A. en VARA herroepen zijn, het gewetensconflict waarvoor katholieke socialistten zich destijds geplaatst zagen, rechtvaardigde een duidelijke uitspraak nu.

De politieke keuze, die deze katholieke socialistten destijds gemaakt hebben achten wij ook nu nog onjuist maar aan de zuiverheid van hun bedoelingen behoeft naar onze mening niet getwijfeld te worden. Als volwaardige zonen van de kerk hadden zij daarom nu op een wat royelere verklaring mogen rekenen."

Zolderopruiming

Deze titel stond boven een spotprent, die o.m. in "Het Nieuwsblad van het Noorden" (van 11 sept.) verscheen. De tekening stelde een bisschop voor op een stoffige zolderruimte, die zojuist het NVV-verbod in de assemmer heeft gedeponneerd. De bagage-vol-spinrag, bestaande uit P.v.d.A., Humanistisch Verbond, VARA en NVSH (met labels: "ontraden") kreeg als motto mee: "Ach, dit kan ik nog best even laten staan..."

Een spotprent die aan duidelijkheid niets te wensen overliet en goed demonstreerde, hoezeer het vooruitstrevende Katholieke bladen getroffen heeft dat het Episcopaat geen verdere stappen genomen heeft.

Verstoppertje spelen

"Verstoppertje spelen", zegt de Nieuwe Linie dan ook en:

"Goed, maar half werk"... Hoofdredacteur Van der Boomen schreef: "Dit is winst, niet alleen en zelfs niet in de eerste plaats voor het N.V.V., evenmin slechts, voor de katholieke leden van het N.V.V., maar vooral ook voor de katholieke Kerk zelf. Deze Kerk, vertegenwoordigd door het episcopaat staat thans - met behoud van voorkeur voor het katholieke vakverbond - normaal, christelijk, menselijk tegenover een andere bonafide vereniging van bonafide Nederlanders met bonafide bedoelingen."

Maar er zijn vragen overgebleven:

Zo rijst meteen de vraag: waarom is het mandement niet genoemd en waarom is er thans niets gezegd over het in 1954 eveneens veroordeelde liberalisme, Humanistisch Verbond, Bond voor Sexuele Hervorming, de socialistische pers, de VARA, het communisme en over de ontraden PvdA. Men kan natuurlijk formeel stellen dat het mandement niet is genoemd, omdat dit slechts een HERHALING van een eerder uitgesproken verbod behelsde, zodat de jongste bisschoppelijke verklaring niet teruggrijpt op het mandement maar daaroverheen op een vroegere uitspraak. Dan is ook meteen de tweede vraag beantwoord: de andere uitspraken in het mandement zijn niet in het geding, omdat het niet over het mandement gaat. Als deze redenering juist is (en dat niet noemen van het mandement duidt daarop) dan wijst dat op een soort verstoppertje spelen. Niet zozeer over de VROEGERE veroordelingen, maar over die van 1954 in het mandement gaat het nu al elf jaar lang. En voor iedereen betekent het thans uitgegeven communiqué van de bisschoppen een intrekken van sancties, uitgesproken in het mandement van 1954.

Het NVV heeft om de verklaring gevraagd en daarom deze raad: NVSH (want zo heet de Bond voor Sexuele Hervorming thans), VARA Humanistisch Verbond, Vrije Volk, CPN (Eenheidsvakbeweging hoeft niet meer, want die is ter ziele), ga ook aan de bel trekken bij de bisschoppen. Aan de Maliebaan geldt kennelijk niet, dat vragende kinderen worden overgeslagen. De CPN geven we niet veel kans. Maar de anderen kunnen het wellicht met vrucht proberen. Ja, ook de NVSH geven we een kans, sinds we deze week in de Volkskrant lazen, dat katholieke artsen reeds deelnemen aan het werk van consultatiebureaux van de NVSH."

(Uit de Volkskrant van 9 september).

Dode letter

Het Rotterdamsch Nieuwsblad van 9 september zette boven haar kanttekeningen: "Dode letter". Men schreef o.m.:

"Men kan natuurlijk zeggen, dat de VARA de Nederlandse Vereniging voor sexuele hervorming en het Humanistisch Verbond niet zo mild zijn geworden als het NVV en dat de rooms-katholieken wel rijper zijn geworden op het gebied van de vakbeweging, maar niet op dat van de omroep, het humanisme en bovengenoemde hervorming .

Mogelijk zijn de rooms-katholieken wel rijp, maar de tijd nog niet. Maar wie gelooft dat?

We willen maar zeggen, dat het episcopaat royaler en waarschijnlijk verstandiger had gedaan door heel hoofdstuk drie van het mandement maar tussen grote haken te zetten. Dan was er wat meer aandacht voor de hoofdstukken één en twee geweest, waarover ook nu nog een discussie van belang kan zijn.

Mandement 1954

Het heeft wellicht zin, nog eens even in het kort aan te halen, wat het mandement 1954 ("De Katholiek in het openbare leven van deze tijd") eigenlijk inhield. Voor ons is in elk geval dit deel van het begin van belang:

"Toenemende onkerkelijkheid, godsdienstloosheid en als gevolg daarvan verzwakking en verval van zedelijke normen vrezen wij ook van de socialistische vakverenigingen en de socialistische pers en radio. Want al tracht het socialisme in Nederland zich ook los te maken van het loutere materialisme, de meeste socialisten komen in hun levensbeschouwing niet verder dan het humanisme of het religieus socialisme. Hoe het zij, men kan gerust zeggen, dat het socialisme in ons land nog ver af staat van het christendom. Men moet alle grond vrezen, dat het gros van de aangeslotenen bij socialistische verenigingen zonder positieve christelijke godsdienst leven. Tegenstanders van de christelijke invloed op ons volk en promotoren van het Humanistisch Verbond en van de Bond voor Sexuele Hervorming worden juist veelal aangetroffen in de socialistische rijen. Wij bleven daarom van oordeel, dat het voor een katholiek ongeoorloofd is, lid te zijn van socialistische verenigingen, zoals het N.V.V. en de daarbij aangesloten verenigingen, of regelmatig socialistische vergaderingen te bezoeken, regelmatig de socialistische pers te lezen of regelmatig de VARA te beluisteren. Wij handhaven de bepaling dat de Heilige Sacramenten moeten geweigerd worden - en, als hij zonder bekering sterft, ook de kerkelijke begrafenis - aan de katholiek, van wie bekend is, dat hij lid is van een socialistische vereniging, of dat hij, zonder lid te zijn, toch geregeld socialistische geschriften of bladen leest of socialistische vergaderingen bijwoont." (Uit het Parool van 2 september).

Opgeheven verbod

Geert Ruygers geeft zijn visie in het Vrije Volk van 11 september, hij zegt o.a.:

"In het mandement is niet alleen gesproken over het NVV, maar ook over het Humanistisch Verbond, de NVSH, de socialistische pers, de VARA, de Partij van de Arbeid. En afgezien van al deze concrete punten, het mandement van 1954 was een geestelijke plaatsbepaling van de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland voor deze tijd.

Wanneer men kijkt naar de standpunten die sindsdien in de nieuwe theologie tot ontwikkeling zijn gekomen, en ook naar al datgene wat er door en sinds paus Johannes in de Rooms-Katholieke Kerk op drift is geraakt, dan moet het mandement van 1954 als eigentijdse geestelijke plaatsbepaling eenvoudig als een verouderd document worden beschouwd. In dat opzicht bestaat er dus nog steeds een leemte waarin moet worden voorzien, ook ter wille van een zuivere positie van de kerk zelf.

Deze kritische kanttekeningen doen op geen enkele manier afbreuk aan de betekenis van de thans gepubliceerde verklaring. Integendeel. De betekenis van de verklaring ligt juist mede daarin, dat zij de mogelijkheid heeft geopend van een nieuw perspectief. Wie dat wil helpen waarmaken, moet blijven vooruitzien."

Humanistische huwelijksvoltrekking

Het "Nieuw Overijssels Dagblad" van 11 september meldt het volgende uit Zwolle:

"In humanistische Kring begint zich de traditie te ontwikkelen in een eenvoudige plechtigheid vorm te geven aan de huwelijksvoltrekking van leden van het verbond en anderen. Het Verbond heeft bepaald, dat dit als regel een taak zal zijn van de plaatselijke geestelijke raadslieden. Voor Zwolle en omgeving zijn dit mevrouw G.W.G. Rudelsheim-Hamer en de heer W. Zijlstra."

Premie bij bouw Coornherthuis

Het Binnenhof van 24 augustus liet zijn lezers weten dat de "regering zal een premie toekennen voor de bouw van het "Coornherthuis", dat zal gaan verrijzen aan het Erasmusplein te Den Haag. Dit bericht is bij de initiatiefnemers binnengekomen ongeveer op het moment, dat de Haagse raadsleden van B. en W. het voorstel thuis bezorgd kregen over het in erfpacht geven van de benodigde grond hiervoor. De mededeling dat ook een rijkspremie zal worden toegekend wijst in de richting dat de nog gaande zijnde onderhandelingen zich in een gunstig klimaat afspelen. De plaatselijke afdelingen van het "Humanistisch Verbond". "Humanitas" en de "Vereniging tot bevordering van zelfstandig denken." "De Vrije gedachte" die de Haagse Stichting "Coornherthuis" hebben opgericht, zijn nauw betrokken bij de voorbereidingen van dit grote bouwwerk."

Rectificatie

Er is helaas in het vorig nummer een storende fout binnengeslopen die wij bij deze graag rechtzetten. Vele bladen hebben naar aanleiding van het gesprek "Utrecht-Rome", zoals het gesprek tussen IHEU en vertegenwoordigers van het secretariaat voor de niet-gelovigen thans in de wandeling wordt aangeduid, de fout gemaakt (en wij met hen) dat dit gesprek tot stand gekomen zou zijn op initiatief van de IHEU. Niets is minder waar, zoals al bleek uit de zinsnede die wij overnamen uit het interview dat Prof. J.P. van Praag aan een Katholiek dagblad toestond. De uitnodiging tot een gesprek kwam van de zijde van Rome.

Voor deze vergissing onze verontschuldigingen.

. .